

سواد اطلاعاتی، مهارتی چندگانه

در گفت‌وگو با دکتر زاهد بیگدلی

• امیر رضا اصنافی^۱
دانشجوی دکتری علوم کتابداری و
اطلاعرسانی دانشگاه شهید چمران اهواز

پیش درآمد

دکتر زاهد بیگدلی، در سال ۱۳۲۶ شمسی در شهر آغاچاری متولد شد. در سال ۱۳۵۰ دانشنامه کارشناسی خود را در رشته زبان و ادبیات انگلیسی دریافت کرد. سپس در سال ۱۳۶۰ با دانشنامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاعرسانی از دانشگاه تهران فارغ‌التحصیل شد و در سال ۱۳۷۵ دانشنامه دکتری خود را در رشته کتابداری و اطلاعرسانی از دانشگاه نیوساوت ولز استرالیا اخذ کرد. دکتر بیگدلی، تجارب ارزنده‌ای در تدریس و نیز امور اجرایی و مدیریتی دارد. وی چند سال در دبیرستان‌های بهبهان و سال‌ها در دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور و دانشکده نفت آبادان دروس زبان انگلیسی را تدریس کرده و مدیر کتابخانه مرکزی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال ۱۳۸۱ بوده است. بیگدلی در حال حاضر عضو هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز است.

سابقه تدریس وی در دروس مرجع‌شناسی و مجموعه‌سازی و اجرای تحقیقات گسترده در حوزه سواد اطلاعاتی و شیوه‌های جست‌وجو و اطلاع‌یابی، انگیزه‌ای شد تا نشریه کتاب ماه کلیات با وی به گفت‌وگو بنشیند. آنچه در پی آید گفت‌وگو درباره سواد اطلاعاتی است که نه تنها با کتابداری و اطلاعرسانی مرتبط است، بلکه سایر رشته‌های دانشگاهی را نیز دربرمی‌گیرد.

بنده در یک تعریف جامع و مختصر، سواد اطلاعاتی را کسب دیدگاه، دانش و مهارت‌های لازم برای رفع نیازهای اطلاعاتی واقعی می‌دانم

■ آقای دکتر بیگدلی! تعاریف گوناگونی درباره سواد اطلاعاتی در منابع خواننده و شنیده‌ایم. لطفاً سواد اطلاعاتی را به صورت جامع و مختصر تعریف کنید.

□ اگر به مقاله بنده در مجموعه مقالات همایش سواد اطلاعاتی که در سال ۱۳۸۳ در مشهد برگزار شد، نگاه کنید، صاحب‌نظران ایرانی و خارجی تعاریف بسیار مختلفی از سواد اطلاعاتی مطرح کرده‌اند. اگر در این تعاریف کنکاش کنیم، می‌توانیم عناصر مشترکی را در زمینه تعریف سواد اطلاعاتی بیابیم. بنده در یک تعریف جامع و مختصر، سواد اطلاعاتی را کسب دیدگاه، دانش و مهارت‌های لازم برای رفع نیازهای اطلاعاتی واقعی می‌دانم. به اعتقاد من قبل از اینکه افراد دانش و مهارت‌های لازم را به دست آورند، ابتدا باید دیدگاه خاصی را درباره این قضیه داشته باشند و این اطلاعات را برای نیازهای واقعی زندگی خود به کار ببرند.

■ گاهی اوقات، به رغم اینکه فرد در خود به اطلاعات خاصی احساس نیاز می‌کند، ولی دقیقاً نمی‌داند که به چه چیزی نیاز دارد. نقش کتابدار در این شرایط چیست؟ □ اگر می‌خواهیم جدی‌تر به قضیه بپردازیم، باید پای کتابدارهای واقعی را به میان آوریم. در واقع یک کتابدار واقعی، می‌تواند به تشخیص نیاز اطلاعاتی واقعی فرد کمک و نیاز پنهان او را کشف کند و آن را روشن بیان نماید.

■ منظور از نیازهای اطلاعاتی واقعی که به آن اشاره کردید، چیست؟

■ شما در یکی از مقالات خود نوشته بودید که سواد اطلاعاتی ریشه در سواد کتابخانه‌ای دارد و چیز جدیدی نیست و ریشه آن به آموزش کتاب‌شناختی بازمی‌گردد. با توجه به این مسئله، کتابخانه‌ها چه نقشی می‌توانند در ارتقای سواد اطلاعاتی داشته باشند؟ آیا کتابخانه‌های مختلف ایران نیز در این مسئله نقش دارند؟ □ کتابخانه‌ها در این زمینه باید نقش اساسی ایفا کنند.

□ نیازهای اطلاعاتی واقعی، نیازهایی است که فرد به صورت آگاهانه برای پیشرفت در کار خود، حل مسئله، یا کاری که به صورت هدفمند دنبال می‌کند و در جست‌وجوی آنهاست. یعنی این نیازها جنبه سطحی و ظاهری نداشته باشد و به خودی خود، در اثر مرور زمان مرتفع نشود.

کتاب ماه کلیات در حکم یک رسانه، می تواند از طریق گفت و گو با متخصصان سواد اطلاعاتی، نظرات آنها را دریافت کند و به تحلیل آنها بپردازد، آثار موجود در این زمینه را معرفی و کتاب‌شناسی شامل کتابنامه و مقاله‌نامه در این زمینه تهیه کند

اجتماع و این شرایط، چقدر نیاز اطلاعاتی ایجاد می‌کنند. به اعتقاد من مشکل ما این است که در نظام آموزش و پرورش، اصلاً به فلسفه نیاز اطلاعاتی توجه نمی‌شود. مشکل ما ابتدا در نظام آموزش و پرورش و بعد در سطح بالاتر، در نظام آموزش عالی شکل می‌گیرد. اساساً در ما نیاز به اطلاعات ایجاد نمی‌شود. اگر نیازی ایجاد نشود، اطلاعات به چه کاری می‌آید. اگر این نیاز ایجاد نمی‌شود، یعنی کتاب‌ها و برنامه‌های درسی، کلاس، معلم، نظام آموزشی، این حس و نیاز و انگیزه را ایجاد نمی‌کنند، پس افراد با شوق و انگیزه‌ای هم برای کسب مهارت‌های سواد اطلاعاتی و رفع نیازهای اطلاعاتی به‌ندرت تربیت می‌شوند.

اگر در نظام آموزش و پرورش ما کار شود، و در کنار آن کتابخانه‌های عمومی، وظایف اصلی خود را انجام دهند، باید در محیط دانشگاه، بهره‌برداری اصلی صورت گیرد. من این مسئله را همیشه با ورزش مقایسه می‌کنم. ورزش همانند خواندن در مراحل پیش‌دبستانی و دبستانی باید از درون خانواده‌ها شکل بگیرد و در دانشگاه‌ها از برآیند آن استفاده شود. در مسابقات المپیک، بسیاری از ورزشکاران، دانشجو هستند. دوران دانشگاهی دوران بهره‌گیری از دانسته‌ها، مهارت‌ها و شناخت‌های قبلی است. درباره کتابخانه‌ها هم وضع به همین صورت است. باید بتوانیم در دانشگاه‌ها اطلاعات واقعی را کسب کنیم. بتوانیم آن اطلاعات را ارزیابی و غربال کنیم، هدفمند پیش برویم و به قول کتز، نیاز و اطلاعات خاص را مورد توجه قرار دهیم. کتز عقیده دارد که دوران کسب اطلاعات کلی و عمومی گذشته است. در حال

منظور من از کتابخانه، هر نوع کتابخانه‌ای است. چون ما متأسفانه عادت کرده‌ایم که به کتابخانه‌های دانشگاهی بیشتر توجه کنیم. ولی منظور من کتابخانه‌های مدارس، عمومی، تخصصی و دانشگاهی است. البته حتی کتابخانه‌های دانشگاهی ما نیز به صورت جدی به سواد اطلاعاتی نمی‌پردازند. زیرا اهمیت کار هنوز برای آنان روشن نیست یا ممکن است دلایل مختلف دیگری، مثل کمبود نیروی انسانی متخصص داشته باشد. به نظر من ابتدا نگرش اصلی درباره این قضیه باید دگرگون و روشن شود. ما باید نیاز به سواد اطلاعاتی را بپذیریم. اما در شرایط کنونی، کتابخانه‌های ما متأسفانه فعال نیستند و اصلاً آموزش کتاب‌شناختی در جامعه ما جدی گرفته نشده است و نمی‌توانیم در کتابخانه‌ها چنین آموزشی داشته باشیم. حتی برنامه‌ای مدون برای این کار وجود ندارد و جزء وظایف کتابخانه‌ها تعریف نشده است. در سال‌های اخیر، در برخی از کتابخانه‌های دانشگاهی، تور بازدید از کتابخانه ترتیب داده‌اند، یا جزوات راهنمای استفاده از کتابخانه تهیه می‌کنند. اینها مقدمات کار است. کاری که خیلی دیر در دانشگاه‌های ما شروع شد.

■ نکته دیگر این است که دانشجویانی که وارد دانشگاه می‌شوند، هنوز با کتابخانه آشنایی ندارند و تازه در این مقطع پا به کتابخانه می‌گذارند و قصد استفاده از منابع اطلاعاتی را دارند. این مشکل ریشه در گذشته و دوران مدرسه دارد. با این حال، به نظر می‌رسد که یک تور بازدید یا تکثیر جزوات بتواند به‌طور کامل پای دانشجویان را به کتابخانه باز کند و به آنان برای استفاده از منابع و ارتقای سواد اطلاعاتی‌شان کمک کند. بسیاری از کتابخانه‌ها حتی همین کار ساده را هم انجام نمی‌دهند و فرض می‌کنند که دانشجو خود می‌داند که چگونه از کتابخانه و منابع آن استفاده کند. شاید اگر در مدارس کتابخانه‌های مجهزی داشتیم، نیازی نبود که وقتی فرد وارد کتابخانه دانشگاه می‌شود، ابتدا با اصول استفاده از کتابخانه آشنا شود و حتی نحوه نوشتن مشخصات توصیفی یک کتاب را بیاموزد. این مشکل چگونه برطرف می‌شود؟

□ واقعیت این است که کتابخانه‌ها در خالاً نیستند، آنها در اجتماع هستند. هر کتابخانه‌ای هم در خدمت اهداف سازمان مادر خود است. حالا مسئله این است که

سواد اطلاعاتی، مسئله تک‌بعدی نیست و باید آن را از جنبه‌های مختلف بررسی و ارزیابی کرد. باید عناصر درونی و بیرونی را که در این امر دخیل هستند، شناسایی کرده و بعد بتوانیم موانع را برداریم، نقاط قوت را تقویت کنیم، نقاط ضعف را از بین ببریم

درس و بحث درباره آنها - شامل نظریات رانگانانان و راتشتاین - زمینه فکری لازم را آماده می‌کنم. در ضمن با معرفی و ارزیابی منابع مرجع مهم که حاوی اطلاعات هستند و دادن تکلیف و سؤال به دانشجو و در واقع ایجاد نیاز اطلاعاتی در دانشجو و به خصوص ایجاد اعتماد به نفس در آنها و تعیین تکالیف انفرادی و گروهی و ارائه شفاهی در کلاس، آنها را به سمت کسب سواد اطلاعاتی سوق می‌دهم. طبیعی است که مهارت‌ها را هم تا آنجا که خود تسلط داشته باشم، دریغ ندارم. به‌علاوه، استادان دیگر نیز در این زمینه دخیل هستند. یعنی کار گروهی است.

■ کدام کشورها در توسعه سواد اطلاعاتی پیشرو هستند و الگوهای کاربردی آنها برای توسعه سواد اطلاعاتی چه شاخصه‌ها و مشخصاتی دارد؟

□ با توجه به اینکه ریشه آموزش‌های کتاب‌شناختی سرچشمه سواد اطلاعاتی در غرب و آمریکاست، به نظر می‌رسد که کشور آمریکا را بتوان پیشگام دانست. آمار و گزارش‌ها نشان می‌دهد که برخی از کشورهای دیگر مثل انگلیس، استرالیا و فنلاند نیز تلاش‌های خوب و چشم‌گیری در این زمینه داشته‌اند. آموزش سواد اطلاعاتی در غرب و کشورهای صاحب‌نام با نظام آموزشی آنها عجین شده است، یعنی آموزش‌های درسی و رسمی، خود، زمینه‌ساز کسب دانش و مهارت‌های لازم برای استفاده بهینه از منابع اطلاعاتی و رفع نیازهای اطلاعاتی، یا همان سواد اطلاعاتی است. شاید ذکر مشخصه معین و بارز، چندان راحت نباشد، زیرا ایجاد نگرش، انتقال دانش و آموزش مهارت‌های لازم سواد اطلاعاتی به دانش‌آموزان و دانشجویان تدریجی، نامحسوس و درازمدت است. اصل قضیه، فرآیندی است که نیاز اطلاعاتی ایجاد می‌کند. برای ایجاد نیاز باید حرکت کرد. اگر به روش آموزش و کتاب‌های درسی ما، به‌خصوص در دوره دبستان و راهنمایی، یعنی حساس‌ترین مراحل آموزشی، نظری داشته باشید، متوجه می‌شوید که این منابع، روش تدریس آنها و به‌دنبال آن کنکور، اصولاً از چارچوب کتاب درسی خارج نمی‌شوند. امروز دیگر، آموزش تک‌کتابی و کتاب درسی - محور، نباید در آموزش و پرورش جایی داشته باشد. این نوع آموزش، مانع رشد مهارت‌های سواد اطلاعاتی

حاضر بسیاری از افراد می‌توانند نیازهای عمومی خود را برطرف سازند. فرد باید با نگرش و پیشینه‌ای مثبت نسبت به اطلاعات و نیاز اطلاعاتی وارد محیط دانشگاه شود. بنده در مقاله خود در همایش مشهد اشاره کردم که موانع فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و انسانی در این راه وجود دارد. سواد اطلاعاتی، مسئله تک‌بعدی نیست و باید آن را از جنبه‌های مختلف بررسی و ارزیابی کرد. باید عناصر درونی و بیرونی را که در این امر دخیل هستند، شناسایی کرده و بعد بتوانیم موانع را برداریم، نقاط قوت را تقویت کنیم، نقاط ضعف را از بین ببریم تا بتوانیم از این قضیه استفاده کنیم.

■ در مقام مدرسی که در حوزه مرجع و سواد اطلاعاتی آثاری منتشر کرده‌اید تا چه اندازه و چگونه مهارت‌های سواد اطلاعاتی را به دانشجویان خود آموزش می‌دهید؟

□ تلاش اصلی من در دو بخش تغییر نگرش دانشجویان نسبت به اطلاعات، و آموزش دانش لازم به دانشجویان به‌عنوان زیرساخت اصلی سواد اطلاعاتی است. تجهیز دانشجویان به سواد اطلاعاتی وظیفه نظام آموزش عالی و نظام آموزش و پرورش است. یک مدرس دانشگاه وقتی در فضای خاص دانشگاهی لازم که قرار می‌گیرد، چاره‌ای جز همگامی با آن رسالت ندارد. اما در شرایط حاضر، برخی از استادان یا کتابداران یا مدیران ممکن است تلاش‌های انفرادی و مقطعی انجام دهند که در نتیجه، آثار نیز مقطعی و محدود است. بنده در دروس مرجع با توجه به نظریات موجود در این

آموزش سواد اطلاعاتی در غرب و کشورهای صاحب‌نام با نظام آموزشی آنها عجیب شده است، یعنی آموزش‌های درسی و رسمی، خود، زمینه‌ساز کسب دانش و مهارت‌های لازم برای استفادهٔ بهینه از منابع اطلاعاتی و رفع نیازهای اطلاعاتی، یا همان سواد اطلاعاتی است

دانش‌آموزان می‌شود و آنها را به کتاب‌های درسی وابسته می‌کند.

■ نظرتان دربارهٔ برنامه‌های سواد اطلاعاتی در ایران چیست؟ چه الگوهایی برای ترویج سواد اطلاعاتی می‌توان در بین جامعه دانشگاهی ایران یافت و آنها را ترویج کرد؟

□ ابتدا باید نظام آموزشی متحول شود. باید بررسی کرد که سواد اطلاعاتی را برای چه می‌خواهیم؟ اگر نیازی به اطلاعات نباشد، سواد اطلاعاتی چه ضرورتی خواهد داشت؟ اما اگر نظام آموزشی متحول و پژوهش‌مدار شود، الگوی ترویج سواد اطلاعاتی باید ساختار مرکبی داشته باشد و از روش‌ها و منابع و مهارت‌های مختلف تشکیل شود. در این میان، کتابداران بدون تعامل و همکاری و هماهنگی با نظام آموزشی و استادان موفق نخواهند شد و این همکاری باید دوطرفه باشد.

سواد اطلاعاتی در کشور ما موضوعی است که تازه مطرح شده است. چنانچه نظری به آثار و نوشته‌ها در این زمینه داشته باشید، خواهید دید که شاید بیش از پنج سال از عمر مطرح‌شدن این موضوع نمی‌گذرد. به اعتقاد من در این زمینه الگوی واحدی وجود ندارد که بتوان صرفاً از آن پیروی کرد. از جنبه‌های آموزشی و اقتصادی، ترکیبی از روش‌ها لازم است که در این زمینه به کار رود. هیچ تک‌روش یا الگویی نمی‌تواند به‌تنهایی کافی باشد.

■ به نظر می‌رسد که پرداختن به سواد اطلاعاتی در بین قشر کتابدار پررنگ‌تر از قشرهای دیگر است. علت این امر چیست و اصولاً چه راهکارهایی برای توسعهٔ سواد اطلاعاتی در بین سایر اقشار جامعه می‌توانید ارائه دهید؟

□ رایج‌بودن بحث سواد اطلاعاتی در جامعهٔ کتابداری، البته متأسفانه فقط کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی، طبیعی است. چون در اینجا نظام آموزشی، اصلاً در این اندیشه نبوده است. باید نظام آموزشی این اصل را بپذیرد و در رسالت‌های خود آن را منظور کند. به‌دنبال آن، سازوکار و برنامه‌های لازم را تهیه خواهد کرد و کتابداران همگام و در دل نظام آموزشی به این مهم خواهند پرداخت. در ایران، با توجه به اینکه بقیهٔ نهادهای مسئول به این امر نیندیشیده‌اند، و در واقع از خود سلب مسئولیت کرده‌اند، این مسئولیت به کتابداران واگذار شده

■ شما به‌تازگی در حوزهٔ زمینه‌های اطلاعاتی^۲ مطالعاتی را آغاز کرده‌اید، لطفاً در این باره و ارتباط آن با سواد اطلاعاتی توضیح دهید.

□ این زمینه به‌طور غیرمستقیم با سواد اطلاعاتی در ارتباط است. در واقع ما در حوزهٔ سواد اطلاعاتی به‌صورت آگاهانه و با هدف از پیش تعیین‌شده به یادگیری مهارت‌ها می‌پردازیم و از این مهارت‌ها برای کسب اطلاعات در حل مسائل و مشکلات، استفاده می‌کنیم. اما قضیه در زمینه‌های اطلاعاتی قدری متفاوت است. در این زمینه هم ما اطلاعاتی را کسب می‌کنیم. اما کسب این اطلاعات به رفتار اطلاع‌یابی ما بازمی‌گردد و دریافت اطلاعات کسب‌شده به‌صورت ناخودآگاه است، و در واقع هدف اصلی در آن محیط به‌خصوص کسب اطلاعات دریافت‌شده نبوده است. برای مثال، از زمان خروج از منزل با موجی از اطلاعات مواجه می‌شویم. اطلاعاتی در تابلوهای خیابان‌ها می‌بینیم، از رادیو می‌شنویم، در روزنامه‌ها می‌خوانیم، در صفوف اتوبوس یا تاکسی کسب می‌کنیم، یا در هر مکانی که امکان تعامل با افراد وجود دارد. این اطلاعات با توجه به پیشینهٔ ذهنی ما و براساس نیاز اطلاعاتی که داریم، جذب ذهن ما می‌شود و می‌توانیم از آن برای تقویت مهارت‌های خود استفاده کنیم. پس می‌بینید که بین سواد اطلاعاتی و زمینه‌های اطلاعاتی می‌توان به‌صورت غیرمستقیم وجوه مشترکی یافت.

■ کدام الگوها در توسعهٔ سواد اطلاعاتی تأثیرگذارترند، برای مثال آیا سخنرانی صرف همراه با ارائهٔ مثال‌های متنوع در آموزش کافی است یا ارائهٔ الگوهای عملی موفق‌تر است؟

□ چنانچه زمینه‌های اولیه و اصلی فراهم باشند، آنگاه برای تقویت فراگیران و بسته به شرایط، و حتی بسته به نوع دانش و مهارت موردنیاز، باید از روش‌ها و رسانه‌های مختلف استفاده شود. برای مثال ممکن است با تهیهٔ یک فیلم و ویدئو، آشنایی اولیه با محیط کتابخانه، به‌خوبی صورت گیرد. اما برای جست‌وجوی اطلاعات در محیط وب، نیاز به مهارت جست‌وجو یا دارابودن تجربهٔ عملی^۳

است. البته کتابداران هم آطور که باید به توسعه این امر نپرداخته‌اند و یکی از دلایل کم‌رنگ‌بودن پرداختن به سواد اطلاعاتی در کشور همین مسئله است. اصولاً این پدیده، پدیده‌ای مجرد و انتزاعی نیست، و طبعاً هیچ نهاد یا گروهی به تنهایی موفق نخواهد شد.

برای توسعه و ترویج مهارت‌های سواد اطلاعاتی در جامعه، می‌توان از رسانه‌ها برای طرح موضوع و بحث درباره آن استفاده کرد. همچنین کارگاه‌ها و نشست‌هایی در سطوح مختلف برگزار کرد. متحول کردن نظام آموزشی و رسالت این نظام و سوق دادن آن به سمت پژوهش، در تمام سطوح و حذف کتاب درسی، به خصوص تک‌درسی و تک‌کتابی، تا حد ممکن می‌تواند در این زمینه مؤثر باشد. اهمیت دادن به جریان آزاد اطلاعات در برطرف‌سازی موانع توسعه مهارت‌های سواد اطلاعاتی مفید خواهد بود. دیدگاه مثبت مسئولان کشور در زمینه اهمیت اطلاعات باید با حمایت‌های عملی و علنی آنان در قالب رسالت‌ها، اهداف و برنامه‌ها توأم با تأمین منابع مالی لازم به منصفه ظهور برسد.

■ به نظر شما کتاب ماه کلیات چگونه می‌تواند در افزایش مهارت‌های سواد اطلاعاتی خوانندگان خود موفق باشد؟

□ کتاب ماه کلیات در حکم یک رسانه، می‌تواند از طریق گفت‌وگو با متخصصان سواد اطلاعاتی، نظرات آنها را دریافت کند و به تحلیل آنها بپردازد. آثار موجود در این زمینه را معرفی و کتاب‌شناسی شامل کتابنامه مقاله‌نامه در این زمینه تهیه کند. هدف کتاب ماه کلیات نباید به خوانندگان محدود شود. این مجله، باید جامعه و کشور را هدف قرار دهد. اگر بتوان به هدفی عالی و غائی دست یافت، آنگاه می‌توان فهمید که اهداف خرد و جزئی به خودی خود، حاصل شده‌اند. نباید فراموش کرد که سواد اطلاعاتی هدف نیست، وسیله است. باید از دست‌اندرکاران نظام‌های آموزشی بخواهیم در زمینه برپایی نشست‌ها و سمینارهای مربوط به سواد اطلاعاتی، مشارکت کنند و این قضیه به محیط‌های کتابداری محدود نباشد، مثلاً این نشست‌ها می‌تواند در یک شرکت یا مؤسسه یا در دانشگاه یا در دانشکده فنی و مهندسی برگزار شود. حتماً ایده‌های تازه‌ای را افراد در حیطه‌های مختلف مطرح خواهند کرد. شاید ما چون از

جنبه کتابداری به قضیه نگاه می‌کنیم، فقط یک زاویه را می‌بینیم. بهتر است به سایر دیدگاه‌ها و ظرفیت‌های موجود در رشته‌های دیگر در این زمینه توجه کنیم و کمی از دایره خود پا را فراتر بنهیم.

■ از اینکه وقت خود را در اختیار ما قرار دادید، سپاسگزاریم.

پیوست‌ها:

برخی از آثار دکتر زاهد بیگدلی

۱. لارج، آندرو، تد، لوسی، هارتالی، ریچارد (۱۳۸۲). جست‌وجوی اطلاعات در عصر اطلاعات: اصول و مهارت‌ها، ترجمه: زاهد بیگدلی، تهران: کتابدار.

۲. مورتون، لسلی تامس (۱۳۷۱). شیوه بهره‌گیری از کتابخانه‌های پزشکی، ترجمه: زاهد بیگدلی، تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران.

۳. بیگدلی، زاهد (۱۳۸۳). «نگاهی دیگر به آموزش استفاده‌کنندگان از کتابخانه: بررسی عوامل بازدارنده این نوع آموزش در ایران»، آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی: مجموعه مقاله‌های همایش، مشهد ۱ و ۲ خرداد ۱۳۸۳، به کوشش رحمت‌الله فتاحی و دیگران، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی.

۴. هارتلی، ارج و دیگران (۱۳۸۲). اصول و روش‌های جست‌وجوی پیوسته، ترجمه: زاهد بیگدلی، تهران: انتشارات کتابخانه‌های رایانه‌ای.

5. Bigdeli, Zahed (2007). «Iranian engineers' information needs and seeking habits: an agro-industry company experience». Information Research. Vol. 12 No. 2, January 2007. Available at: <http://informationr.net/ir/122-/paper290.html>

پی‌نوشت‌ها:

1. aasnafi@gmail.com
2. Information Grounds
3. Hands on- Experience

دیدگاه مثبت مسئولان کشور در زمینه اهمیت اطلاعات باید با حمایت‌های عملی و علنی آنان در قالب رسالت‌ها، اهداف و برنامه‌ها توأم با تأمین منابع مالی لازم به منصفه ظهور برسد

نیازهای اطلاعاتی واقعی، نیازهایی است که فرد به صورت آگاهانه برای پیشرفت در کار خود، حل مسئله، یا کاری که به صورت هدفمند دنبال می‌کند و در جست‌وجوی آنهاست